

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

meddelad i Stockholm den 7 juli 2006

Mål nr

B 4126-03

KLAGANDE

AK

Ombud och offentlig försvarare: Advokat TJ

MOTPARTER

1. Riksåklagaren

Box 5553

114 85 STOCKHOLM

2. Solna stad

Stadsledningsförvaltning

171 86 SOLNA

Företrädd av riksåklagaren

SAKEN

Grovt bedrägeri

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Svea hovrätts dom den 2 oktober 2003 i mål B 10033-02

DOMSLUT

Högsta domstolen fastställer hovrättens domslut.

För försvaret av AK i Högsta domstolen tillerkänns TJ ersättning av allmänna medel med trettioåtta tusen och femtioåtta (32 158) kr, avseende arbete. Denna kostnad skall stanna på staten. I ersättningen ingår mervärdesskatt med 6 431 kr.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

AK har yrkat att åtalet ogillas och att Solna stads skadeståndstalan lämnas utan bifall.

Riksåklagaren och Solna stad har bestritt ändring.

DOMSKÄL

AK var under 1990-talet anställd inom Solna kommuns städverksamhet. Under år 1998 var han en av tre städledare och i mars 1999 befordrades han till städchef med ansvar för hela verksamheten. Denna bedrevs kommersiellt på den öppna marknaden. I AK uppgifter ingick att för kommunens räkning

anlita den personal som behövdes i verksamheten. För städverksamheten fanns en separat budget. Kommunens kunder fakturerades på sedvanligt sätt.

Åtalet mot AK avser att han i sin verksamhet som städledare och städchef på tjänstgöringsrapporter har fört upp personer som inte har utfört något arbete åt kommunen, varigenom företrädare för kommunen har vilseletts att under åren 1998 och 1999 betala bruttolöner till dessa personer med närmare angivna belopp varefter de utbetalade nettolönebeloppen lämnats över till AK. Enligt åtalet har kommunens utbetalningar inneburit vinning för honom och skada för kommunen.

För bedrägeri döms, enligt 9 kap. 1 § brottsbalken, den som medelst vilseledande förmår någon till handling eller underlåtenhet, som innebär vinning för gärningsmannen och skada för den vilseledde eller någon i vars ställe denne är.

Som domstolarna funnit har AK genom sitt förfarande vilselett företrädare för Solna kommun att till vissa angivna personer felaktigt betala ut löner, vilket medfört vinning för honom själv.

AK har bestritt ansvar för bedrägeri på den grunden att kommunen inte lidit någon skada eftersom han använt de belopp som överlämnats till honom till att avlöna s.k. svart arbetskraft som utan anmärkning från kommunens kunder utfört städarbetet under det antal timmar som kommunen betalat för. Kommunen har därför enligt honom erhållit full kompensation för löneutbetalningarna.

Hovrätten har funnit att arbete har utförts under det antal timmar som kommunen betalat för men att svart arbete saknar legalt marknadsvärde och inte omfattas av rättsordningens skydd samt därför inte kan ersätta lagenligt arbete, varför Solna kommun i stället för det lagenliga arbete som kommunen har betalat för fått någonting utan värde och därigenom orsakats skada. Denna ståndpunkt kan inte godtas.

Enligt de avtal som AK för kommunens räkning slutit med de personer som faktiskt utfört det aktuella städarbetet skulle emellertid detta ersättas med lägre belopp än vad som skulle följa av en tillämpning av de normer som kommunen annars använde för beräkning av ersättning för utfört arbete. Genom AK handlande har Solna kommun således vilseletts att betala ut ersättning som inte motsvaras av de faktiska kostnaderna för det utförda arbetet. Härigenom har också skada uppkommit för kommunen. Det saknar för den bedömningen betydelse att de av kommunen utbetalade beloppen inte har varit högre än vad som normalt skulle ha utgjort ersättning för det utförda arbetet och att det inte kan antas att någon annan företrädare för kommunen än AK skulle ha varit beredd att godta att svart arbetskraft utnyttjades för att utföra arbete för kommunens räkning. (Jfr NJA 1982 s. 863.)

Till följd av det anförda skall AK dömas för bedrägeri. På de skäl som hovrätten anfört skall brottet bedömas som grovt. Såsom målet här föreligger till bedömning finns inte skäl för ändring av den påföljd som hovrätten bestämt.

AK har vitsordat skäligheten av det av hovrätten utdömda skadeståndet.

Hovrättens domslut skall således fastställas.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Munck, Victor, Håstad, Lindeblad
(referent) och Nyström
Föredragande revisionssekreterare: Thornefors